

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (FŐSZAK)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Népköltészet és magyar irodalomtörténet II. (barokk) LLM2161						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Keszeg Vilmos, Gábor Csilla						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Tánczos Vilmos, Farmati Anna						
2.4 Tanulmányi év	MA I.	2.5 Félév	1.	2.6. Az értékelés módja	vizsga	2.7 A tantárgy típusa	kötelező, szaktantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	7	melyből: 3.2 előadás	4	3.3 szeminárium/labor	3
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	98	melyből: 3.5 előadás	56	3.6 szeminárium/labor	42
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					24
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					6
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Konzultáció					2
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja	56				
3.8 A félév össz-óraszámja	154				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

FOLKLÓR

5. Feltételek

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">• jelenlét (az előadásokon való részvétel ajánlott)• infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">• jelenlét (az előadásokon való részvétel kötelező)• az órára előírt szöveg elolvasása• infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">• Különböző történeti kulturális tények és irodalmi jelenségek (korszakok, irányzatok, műfajok) elemzéséhez szükséges alapfogalmak, elméletek és módszerek ismerete és alkalmazása.• A magyar irodalmi szövegek, valamint a folklórszövegek elemzéséhez szükséges alapfogalmak magyarázata.• Különböző szövegek és kontextusok viszonyainak megismerése, szövegelemzések keretében történő hasznosítása. Az irodalmi és néprajzi irányzatok és módszerek fontosságának felismerése, sajátosságainak beazonosítása a kultúrakutatás tudománytörténeti kontextusában,
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">• Az irodalmi és folklórszövegek textológiai elemzése, a tudományosság etikai elveinek tiszteletben tartásával, a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával.• A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása csoportos és egyéni didaktikai tevékenységek keretében.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">• a kulturális jelenségek értelmezésében, valamint a szakirodalomban és szaknyelvben való jártasság fejlesztése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none">• a hagyomány és kulturális örökség megismerése• a kulturális hagyomány kutatásának történetével és módszertanával való megismerkedés• a magyar népköltészet néhány területével való megismerkedés

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás: Népköltészet (Keszeg Vilmos)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. Bevezetés, alapfogalmak. Kultúra, nép, népi kultúra, populáris kultúra (parasztok, polgárok, elit). A kultúra mint objektum, mint reprezentáció mint esemény. Kultúrák (hivatalos kultúra, elitkultúra, népi kultúra, populáris kultúra, ellenkultúra, szubkultúra/csoportkultúra, regionális kultúra, globális kultúra, kishagyomány, nagyhagyomány). A folklór definíciói (ősi, ünnepi, nemzeti, esztétikus; mindennapi). A folklór jellemzői (kollektív/individuális jelleg, rögzítettség/rögzítetlenség, oralitás/írásbeliség/kép, anonimitás/szerzőség, variabilitás, alkalmosság, szinkretizmus). A folklór (táji, történeti, társadalmi) tagolódása.</p>	<p>frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés</p>	
<p>1a. Mindennapi élet, hagyomány, örökség, kitatált hagyomány, akkulturáció, migráció, diffúzió, survival, revival. A közösség (beszélőközösség, emlékezőközösség, interpretív közösség).</p>	<p>frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés</p>	
<p>2. A folklór kutatása: néprajz, folklórisztika, antropológia. Folklórisztika, etnológia, etnográfia.</p>	<p>frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés</p>	
<p>3. A nép felfedezése. Egységes-e a nép? A magyar népi kultúra történeti rétegei.</p>	<p>frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés</p>	
<p>4. Világ-, társadalom és hőskép a hősepikában. A műfaj fejlődési fokozatai. A hősenek szerkezete. A magyar hősepikáról szóló tudományos diskurzus.</p>	<p>frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés</p>	
<p>5. A folklórisztikai gondolkodás és a balladakutatás. A műfaj meghatározása, történeti kibontakozása, történeti rétegei, stílusváltása, területi tagolódása. Heroikum, tragikum, komikum. Balladai témák. A ballada szerkezete. A ballada és a népdal, vallás, ponyva viszonya. A ballada előadásának sajátosságai. Archaizálás. A lokális ballada mint emlékezői alakzat.</p>	<p>frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés</p>	
<p>6. A mesekutatás és -értelmezés története.</p>	<p>frontális előadás</p>	

Rendszerezési próbálkozások (tipológia, alműfajok). Mese és világkép, mese és esztétikum, mese és előadás. A műfajiság vélt és valós határai.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
7. Biográfia és autobiográfia. A személyes történelem felfedezése. A történelem funkciói. A történetmondás kontextusa. A történet szerkezeti, kognitív és nyelvi megszerkesztése. A kutatás története és problémái.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
Könyvészet		
Demény István Pál – Gazda Klára – Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tánczos Vilmos		
2000 Magyar népi kultúra. Alapfogalmak. Folklór. Anyagi kultúra. Kolozsvár. (Alapfogalmak. A folklór. A szóbeli hősi epika. A népballada. A népmese. Élettörténet – önéletrész. Az igaztörténet)		
2001 Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény. Kolozsvár (Kósa L. – Szemerkenyi Á., Kósa L.)		
Hoppál Mihály		
2001 A Toldi mitológiai háttere. In: Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény. Kolozsvár. 160–176.		
Kósa László		
2001 A népi kultúra történeti rétegei. In: Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény. Kolozsvár. 126–138.		
Kósa László – Szemerkenyi Ágnes		
2001 Apáról fiúra. In: Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény. Kolozsvár. 120–125.		
8.2. Szeminárium: Népköltészet (Tánczos Vilmos)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A mitikus-mágikus világkép. Folklórműfajok.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
2. A középkori ember világképe. Folklórműfajok.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
3. A reformáció, az újkori racionalizmus és a felvilágosodás eszmeisége a népi kultúrában	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
4. A romantika neoplatonizmusa és a népi kultúra felfedezése	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
5. A népi kultúra felfedezésének hatása a 19. századi polgári nemzettudatokra	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és	

	megbeszélés	
6. A népi kultúra médiumai. A népi kultúra és a múzeumok.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
7. A népi kultúra jellemzői. Van-e népi kultúra ma?	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	
<p>Könyvészet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demény István Pál–Gazda Klára–Keszeg Vilmos–Pozsony Ferenc–Tánczos Vilmos: <i>Magyar népi kultúra. Tankönyv.</i> Kolozsvár, 2000/2008. • Gazda Klára–Keszeg Vilmos–Pozsony Ferenc–Tánczos Vilmos: <i>Szöveggyűjtemény a Magyar népi kultúra tankönyvhöz.</i> Kolozsvár, 2001/2008. • Voigt Vilmos szerk.: <i>A magyar folklór.</i> Budapest, 1998. • Ortutay Gyula szerk.: <i>A magyar folklór.</i> Budapest, 1989. • Balassa Iván: <i>A határainkon túli magyarok néprajza.</i> Budapest, 1989. • Cocchiara, Giuseppe: <i>Az európai folklór története.</i> Budapest, 1962. • Ortutay Gyula (szerk.): <i>Magyar Néprajzi Lexikon.</i> 1–5. Budapest 1977–1982. • Vargyas Lajos (főszerk.): <i>Magyar Néprajz V. Népköltészet.</i> Budapest 1988. 		

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

<ul style="list-style-type: none"> • a tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel • a tantárgy tartalma a nemzetközi és a magyar néprajzi szakirodalom klasszikus és kortárs kézikönyveire, forráskiadványaira és periodikáira egyaránt alapoz
--

MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNET + HAGIOGRÁFIA

5. Feltételek

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktúra egyes témákhoz (vetítő, laptop, internet); könyvek; CD-lejátszó
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktúra egyes témákhoz (vetítő, laptop, internet); könyvek; CD-lejátszó

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C4.1, C4.2, C4.4, C4.5, C4.6 • az alapvető irodalomtörténeti irányok megismerése, tájékozódás a korszakkutatás bibliográfiájában és kutatási módszereiben, árnyalt korszakértelmezés kialakítása • az irodalmiság „kor-szerű”, a kulturális kontextusra is tekintettel levő szemlélete • primér és szekundér szövegek ismeretén alapuló kritikai reflexió a korszakkal kapcsolatos sztereotípiákra, korszakspecifikus szakszókincs elsajátítása és alkalmazása • barokk szövegek olvasása, megértése: egyfajta „nyelvismeret” elsajátítása • interdiszciplinaritásra való nyitottság
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • CT3 • a megismert módszerek alkalmazása; önálló elemzések készítése

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a barokk korszakra vonatkozó alapvető kutatások megismerése, tájékozódás a korszakkutatás bibliográfiájában és kutatási módszereiben, árnyalt korszakértelmezés kialakítása • irodalmi formák (korszakok, áramlatok, szövegtípusok) és kontextusaik értelmező magyarázata • tájékozódás az eszme- és mentalitástörténetben • Bevezetés a hagiográfiai és himnológiai kutatás módszertanába, ismerkedés a tudományterület legújabb eredményeivel. • Szakmai nézőpont kialakítása a szentkultusról, a problematika interdiszciplináris megközelítése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a megismert módszerek alkalmazása önálló elemzések révén • Egyéni képzési projekt megszervezése, a képzési célok elérése információszerzés útján, csoportos projekt kidolgozásával, az intézményes szakmai és személyes képzési programokon való részvétel által.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás: Magyar irodalomtörténet (reneszánsz és barokk), heti 2 óra előadás, 2 óra szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés – visszatekintés: a középkori hagyomány, előrettekintés: a reformáció és barokk madártávlatból	<ul style="list-style-type: none"> – fogalomalkotás – magyarázat – interaktív megközelítés 	
A reformáció és a trentói zsinat. Teológiai irányok és lelkiségi mozgalmak Luther fellépésétől az antitrinitarizmus kialakulásáig.	<ul style="list-style-type: none"> – összehasonlítás – bemutatás – rendszerezés 	
Katolikus válasz, katolikus reform	<ul style="list-style-type: none"> – előadás – magyarázat – szemléltetés – megfigyeltetés 	
A reformáció Magyarországon: új műfajok, wittenbergi történelemszemlélet, teológiai és irodalmi reflexiók a török hódításról	<ul style="list-style-type: none"> – magyarázat – elbeszélés – rendszerezés – szemléltetés – megfigyeltetés 	
Narráció, reflexivitás, példázatosság; humanizmus és reformáció az ország két távoli részében: Heltai Gáspár és Bornemisza Péter művei	<ul style="list-style-type: none"> – előadás – magyarázat 	
A reneszánsz/reformációs (vita)dráma: műfaji, poétikai kérdések	<ul style="list-style-type: none"> – előadás – magyarázat – leírás 	
Balassi Bálint költészete: kutatási témák és irányok, a ciklusok kérdése	<ul style="list-style-type: none"> – előadás – elbeszélés – szövegértelmezés 	
Manierizmus, újsztoicizmus. Rimay János és a 16. század végének versszerzése. A Balassi-féle verstípus dekomponálása; retorika és poétika	<ul style="list-style-type: none"> – magyarázat – szemléltetés – rávezetés 	
Barokk, ellenreformáció, konfesszionalizálódás: a folyamat és a terminológia. A katolikus reform első írónemzedéke: Monoszlói András, Káldi György, Vásárhelyi Gergely, Hajnal Mátyás	<ul style="list-style-type: none"> – előadás – szemléltetés – magyarázat 	
<i>Imitatio</i> és <i>compilatio</i> Pázmány Péter műveiben. A magyar teológiai műnyelv formálódása. Argumentációs eljárások a polémiában. A skolaszikus hagyomány továbbélése, valamint humanista és reformációs tanulságok. A jezsuita homiletika	<ul style="list-style-type: none"> – magyarázat – leírás – megfigyeltetés, – rávezetés 	
A középkori tradíció újraértelmezése a kora újkori katolikus és protestáns versszerzésben (Nyéki Vörös Mátyás, Hajnal Mátyás, Thordai János, Detsi János). A közösségi költészet: fogalomértelmezés, funkció, szövegrétegek	<ul style="list-style-type: none"> – leírás, bemutatás – magyarázat – megfigyeltetés 	

A wittenbergi történelemteológiai hagyomány újraértelmezése és aktualizálása Zrínyi Miklósnál; a nemzeti identitás formálódásának elemei	– bemutatás, leírás – magyarázat	
Erdélyi emlékirodalom a 17–18. században: megközelítési és kutatási irányok; a történelem értelme; a személy és a közösség	– előadás – magyarázat	
Erdélyi emlékirodalom a 17–18. században: az emlékezet helyei; konfesszió és devóció a történelmek értelmezésében	– magyarázat – szemléltetés	
<p>Kötelező könyvészet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bitskey István, <i>Hitviták tüzeiben</i>, Bp., 1978. • Győri L. János, <i>Izrael és a magyar nép történetének párhuzamai a XVI–XVII. századi prédikátori irodalomban = Egyház és művelődés. Fejezetek a reformátusság és a művelődés XVI–XVII. századi történetéből</i>, szerk. G. Szabó Botond, Fekete Csaba, Bereczki Lajos, Debrecen, 2000, 29–50. • Kiss Farkas Gábor, <i>Politikai retorika a törökellenes irodalomban = A magyar irodalom története I.</i>, szerk. Jankovits László, Orlovsky Géza, Bp., 2007, 204–216. • Kulcsár Péter, <i>A történetíró Heltai = Irodalom és ideológia a 16–17. században</i>, szerk. Varjas Béla, Bp., 1987, 113–133. • Oláh Szabolcs, <i>Hitélmény és tanközlés: Bornemisza Péter gyülekezeti énekhasználata</i>, Debrecen, 2000. • Latzkovits Miklós, <i>A drámaírás gyakorlata a 16–17. századi Magyarországon</i>, 2007. • Horváth Iván, <i>Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben</i>, Bp., 1982. • Pirnát Antal, <i>Balassi Bálint poétikája</i>, Bp., 1996. • Balassi Bálint verseinek hálózati kritikai kiadása: www.magyar-irodalom.elte.hu • Ács Pál, „Az idő ósága”. <i>Történetiség és történelemszemlélet a régi magyar irodalomban</i>, Bp., 2001, 13–101. • Gábor Csilla, <i>Káldi György prédikációi: Források, teológia, retorika</i>, Debrecen, 2001. • Gábor Csilla, <i>Religió és retorika: Tanulmányok a középkori, reneszánsz, barokk irodalomról</i>, Kolozsvár, 2002, 235–317. • Bitskey István, <i>Humanista erudíció és barokk világgép. Pázmány Péter prédikációi</i>, Bp., 1979. • <i>Pázmány Péter és kora</i>, szerk. Hargittay Emil, Piliscsaba, 2001. • <i>A magyar költészet műfajai és formái a 17. században</i>, szerk. Ötvös Péter, Pap Balázs, Szilasi László, Vadai István, Szeged, 2001. • Bitskey István, <i>Mars és Pallas között</i>, Debrecen, 2006. • Kiss Farkas Gábor, <i>Az imitatio elmélete és gyakorlata a Szigeti veszedelemben = A</i> 		

magyar irodalom története I., szerk. Jankovits László, Orlovsky Géza, Bp., 2007, 447–466.

- *Emlékezet és devóció a régi magyar irodalomban*, szerk. Balázs Mihály és Gábor Csilla, Kolozsvár, 2007.
- Tóth Zsombor, *A koronatanú: Bethlen Miklós*, Debrecen, 2011.

Előadás (HAGIOGRÁFIA témakörben)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A hagiográfia mint kutatási téma: társadalomtörténeti háttér, módszerek, irányok, írott és vizuális műfajok	– fogalomalkotás – magyarázat – összehasonlítás	
Hagiográfia és lelkiégtörténet: középkori mozgalmak és a szentek tisztelete	– összehasonlítás – megfigyeltetés – bemutatás	
Középkori legendáriumok, tipológia	– leírás – elbeszélés – magyarázat – szemléltetés	
Szent-típusok: a férfi szentek kategóriái és kultuszuk alakulása	– magyarázat – elbeszélés – rendszerezés – szemléltetés	
Szent-típusok: női szentek és női társadalmi szerepek	– előadás – magyarázat – rendszerezés – szemléltetés	
A csoda antropológiája és morfológiája	– előadás – magyarázat – leírás	
A középkori szentkultuszok újraértelmezése a kora újkorban: legenda, história, prédikáció	– előadás – elbeszélés – szövegértelmezés	

Könyvészet

Bibliográfia

Primér bibliográfia

Szent Athanasziosz, *Szent Antal élete = A III–IV. század szentjei*, bev., jegyz. Vanyó László, Bp., 1999, 41–117.

Jacobus de Voragine, *Legenda aurea*, szerk., utószó, jegyzetek és részben ford. Madas Edit, Bp., 1990.

Legendák és csodák (13–16. század), szerk. Madas Edit (részben fordította is) és Klaniczay Gábor, Bp. 2001. (Szentek a magyar középkorból 2.)

Sík Sándor, *Himnuszok könyve. A keresztény himnuszköltészet remekei latinul és magyarul*,

Bp., 1943; internetes változat: www.ppek.hu

Amor sanctus. Szent szeretet könyve, ford., magy. Babits Mihály, Bp., 1933 (vagy valamelyik későbbi kiadás)

Szekundér bibliográfia

Peter Brown, *A szentkultusz*, Bp., 1993.

Sághy Marianne, *Versek és vértanúk: A római mártírkultusz Damasus pápa korában*, Bp., 2003.

Sághy Marianne, *Isten barátai: Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban*, Bp., 2005.

Klaniczay Gábor, *Az uralkodók szentsége a középkorban*, Bp., 2000.

Dobszay László, *Az ország patrónusainak liturgikus tisztelete a középkori zsolozsmában = A magyar szentek tisztelete és erekélyei* (szerk. Cséfalvy Pál és Kontsek Ildikó), Esztergom, 2000, 96–106., <http://www.liturgia.hu>

8.2 Szeminárium / Labor (IRODALOMTÖRTÉNET)	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető szeminárium: a munka megszervezése, követelmények ismertetése	megbeszélés	
2. <i>A dialógusok és viták kora</i> : magyar és latin nyelvű írásbeliség. Az irodalom fogalma és terepe a kora újkorban: átmenetek, kulcsszemélyiségek, művelődési központok, irodalmi, szellemi és spirituális irányzatok.	bemutató, magyarázat, közös elemző olvasás	
3. <i>Tragoedia magyar nyelven</i> – társadalmak és szövegek dialógusa, a görög mítosz protestáns-keresztény átértelmezése, a sajátos „fordítás” poétikája	bemutató, magyarázat, csoportmunka	
4. Mesék és értékek dialógusa: a <i>docere et delectare</i> elvének továbbélése más műfaj(ok)ban: Heltai Gáspár, <i>Ponciánus császár históriája</i>	bemutató, magyarázat, közös elemzés, csoportmunka	
5. A toposzteremtés folyamatai: „hazafias” költészet, „hagyományteremtő” rím-sor. Rimay János: <i>Kiben kesereg a magyar nemzetnek romlásán s fogyásán</i> – szövegek monológja?	bemutató, magyarázat, közös elemzés, csoportmunka	
6. Pázmány Péter prédikációi: az érvelő dialógus. A morális tanítás teológiai megalapozottsága és retorikai kidolgozottság mint a hatékonyság eszköze. <i>Mely üdvösséges a magunk-ismerése, A nyelvnek vétkeiről</i> vagy más választott szöveg	bemutató, magyarázat, közös elemzés, csoportmunka	
7. A visszavonuló dialógus: a puritanizmus formakincse és nyelvi megoldásai – Medgyesi Pál: <i>Erdély romlásának okairól</i>	bemutató, magyarázat, közös elemzés, csoportmunka	
8. Régi és új, hazai és idegen formák vetélkedése a versszerzésben: <i>Magyar zsolotár és protestáns gyülekezeti éneklés</i> ; középkori források és új műfajok a	bemutató, magyarázat, közös elemzés, csoportmunka	

<i>katolikus énekszerzés hivatalos fórumain</i>		
9. „Nagy históriát az ki szörzötte...” – a históriás/történelmi ének műfaja: eleven história, avagy párbeszéd a közélettel	bemutató, magyarázó, közös elemzés, csoportmunka	
10. Hajnal Mátyás, <i>Szíves könyvecske</i> . Kép és szöveg párbeszéde – az embléma mint a belső dialógus eszköze.	bemutató, magyarázó, közös elemzés, csoportmunka	
11. Iskoladrámák, misztériumjátékok – drámapedagógiai előképek az erdélyi színpadokon	bemutató, magyarázó, közös elemzés, csoportmunka	
12. Kísérletek a dialógusra: Apáczai Csere János gyulafehérvári és kolozsvári beköszöntő beszédei (<i>A bölcsesség tanulásáról</i> , ill. <i>Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról</i>). Tudás- és oktatáseszmény, retorikai építkezés	bemutató, magyarázó, közös elemzés, csoportmunka	
13. Eposz-párbeszéd és kísérletek: tematikai, szerkezeti, szövegalkotási eljárások változása az eposzműfajban	bemutató, magyarázó, közös elemzés, csoportmunka	
14. Árva Bethlen Kata önéletrajza: felekezeti és történetmondás párbeszéde a személyesség regiszterében	bemutató, magyarázó, közös elemzés, csoportmunka	
<p>Bibliográfia</p> <p>Kiss Farkas Gábor, <i>Politikai retorika a törökellenes irodalomban</i>. 1523 A magyar királyság előkelőihez</p> <p>Balázs Mihály, <i>Hitvita és fabula</i>. 1609 Az Öt szép levél 1609-ben</p> <p>Laczházi Gyula, <i>Vanitas és memnto mori</i>. 1623: Megjelenik Nyéki Vörös Mátyás Dialógusa (Mindhárom tanulmány a Villanyспенót cikkei között található.)</p> <p>Bornemisza Péter, <i>Tragédia magyar nyelven az Szophoklész Életrájából</i> 1558, Oláh Szabolcs kísérőtanulmánya a hasonmás kiadáshoz, Bp., 2009.</p> <p>Szigeti József, <i>A mű és kora</i>, Bukarest, 1970, 110–168.</p> <p>Latzkovits Miklós, <i>Bornemisza Electrájának Chorusa</i> = Uő., <i>A drámaírás gyakorlata a 16–17. századi Magyarországon</i>, Budapest, 2007, 88–93.</p> <p>Gábor Csilla, <i>A történet kerete, a keret története: változatok Ponciánusra</i> = Gábor Csilla, Luffy Katalin, Sipos Gábor (szerk.), <i>Erdély reneszánsza I–II.</i>, Kolozsvár, 2009, I. 147–160.</p> <p>Merényi Varga László, Rimay János: <i>Kiben kesereg a magyar nemzetnek romlásán s fogyásán</i> = Komlós Tibor (szerk.), <i>A régi magyar vers</i>, Bp., 1979, 181–200.</p> <p>Imre Mihály, „Magyarország panasza”. <i>A Querela Hungariae toposz a XVI–XVII. század irodalmában</i>, Debrecen, 1995, 241–273.</p>		

Bitskey István, *Humanista erudíció és barokk világgép. Pázmány Péter prédikációi*, Bp., 1979.

Bitskey István, *Retorika és etika Pázmány Péter prédikációiban = Uő., Virtus és religio (Tanulmányok a régi magyar irodalmi műveltségről)*, Miskolc, 1999, 172–184.

Bartók István, *Pázmány prédikációi és a katolikus–protestáns retorika = Hargittay Emil (szerk.), Pázmány Péter és kora*, Piliscsaba, 2001, 322–332.

Luffy Katalin, *Medgyesi Pál és prédikációi. Prédikátori magatartás a Rákócziak udvarában*, It 2001, 186–208.

Fazakas Gergely Tamás–Györi L. János (szerk.), *Medgyesi Pál redivivus. Tanulmányok a 17. századi puritanizmusról*, Debrecen, 2008, 60–85; 156–187.

Szenci Molnár Albert: *Psalterium ungaricum* (RMKT XVII/6); Imre Mihály, *Szenci Molnár Albert Psalteriumának poétikai programja a 16. századi kontextusban = A magyar költészet műfajai és formátípusai a 17. században*, Szeged, 2005, 239–255. H. Hubert Gabriella, *A régi magyar gyülekezeti ének*, Budapest, 2004. 7–96; 403–407. Farmati Anna, *Más régi ének*, Kolozsvár, 2009.

Tinódi Lantos Sebestyén, Cancionale, az az historias enekes könyw, mellyben külemb külemb féle szép löt dolgoc vadnac nyomtatua a magyari királyokról és egyéb szép löt dolgokról, gyönyörűségesséc oluasásra és halgatásra. Colosvarot [Kolozsvár] : Heltai Gáspár, 1574. (A szövegek elérhetők újabb kiadásokban) Medgyesy S. Norbert: Énekelt történelem I., L'Harmattan, Bp., 2016

Csörsz Rumen István (szerk.), *Tinódi Sebestyén és a régi magyar verses epika*, Kolozsvár, 2008

Bitskey István, „Én mast szóllok csak vitézlő dolgokról” (*A nemzeti sors toposzai Tinódi históriás énekeiben*) = I. Bitskey – L. Imre: *Tanulmányok a régi magyar irodalomból*, Debrecen, 1998, 5–15.

Klaniczay Tibor, *A magyar barokk irodalom kialakulása = Uő., Reneszánsz és barokk*, Bp., 1961.

Holl Béla, *Szíves könyvecske, kísérő tanulmány a hasonmás kiadáshoz*, Bp., 1992.

Zemplényi Ferenc, *Egy magyar jezsuita emblematikus = Ikonológia és műértelmezés, 2*, Szeged, 1987, 145–152.

Gábor Csilla, *A meditáció a hitgyakorlásban és az irodalomban = Uő., Religió és retorika*, Kolozsvár, 2002, 257–277.

Knapp Éva, *Irodalmi emblematika Magyarországon a XVI–XVIII. században*, Bp., 2003, 51–87.

Régi Magyar Drámai Emlékek I–II., Bp. 1960. *Magyar Drámaírók 16–18. század*, Bp. 1981. (Magyar Remekírók)

Bodó Márta, *A keresztény nevelés forrásai és kialakulása. A nevelés elmélete és gyakorlata = Uő., Iskola és színház*, Kolozsvár, 2009, 21–85. Medgyesy S. Norbert, *A csíksomlyói ferences misztériumdrámák forrásai, művelődés- és lelkiségtörténeti háttere*, Piliscsaba-Budapest, 2009.

Bán Imre, *Apácai Csere János*, Bp., 1958.; Szigeti József, *Apáczai Csere János társadalmi és pedagógiai nézeteinek kérdéséhez = Uő., A mű és kora*, Bukarest, 1970, 324–361. Máthé Dénes, *Apáczai Csere János etikai felfogásáról = http://kermagv.unitarius.org/regi/magvetok/2004/2004_2/2004_2_mathedenes11.htm*

Gyöngyösi István, *Márssal társolkodó Murányi Vénus*

Arany János, *Gyöngyösi István*, = Uő., *Tanulmányok és kritikák*, Debrecen, 1998, 193–207.

Kibédi Varga Áron, *Retorika, poétika, műfajok. Gyöngyösi István költői világa*, It 1983.

R. Várkonyi Ágnes: *A rejtőzködő Murányi Vénus*, Bp., 1987.

Jankovics József: *Gyöngyösi redivivus – avagy a porából megéledett fönix* = Uő., *Ex occidente: A 17. századi magyar irodalom európai kapcsolatai*, Bp., 1999, 60–73.

Fazakas Gergely Tamás, „tetszett az Úristennek [...] a gyámoltalan árvák seregébe béírni”. *Bethlen Kata önéletírása és az özvegyek reprezentációjának kulturális hagyománya a kora újkorban* = Balázs Mihály–Gábor Csilla (szerk.), *Emlékezet és devóció a régi magyar irodalomban*, Kolozsvár, 2007, 259–279.

Németh S. Katalin, *Bethlen Kata Önéletírása és XVIII. századi halotti beszédek*, ItK 1984, 195–198.

Olvasmányjegyzék

A szövegfelismerő feladat az alábbi listából tartalmaz majd szemelvényeket. Javasolt – a lehetőségekhez mérten – a kritikai, illetőleg hasonmás kiadások, vagy a jegyzetapparátussal ellátott kiadások használata.

Janus Pannonius *Versei*

Sylvester János, *Újtestamentum magyar nyelven* (a fordítás függelékei)

Szkhárosi Horvát András, *Vígasztaló ének, Az fejedelemségről, Az fősvénysegről*

Sztárai Mihály, *Az igaz papságnak tiköre*

Comoedia Balassi Menyhárt árultatásáról

Debreceni disputa

Kecskeméti Vég Migály, *55. zsoltár*

Károlyi Gáspár, *Két könyv*

Farkas András, *Az zsidó és magyar nemzetről*

Heltai Gáspár, *A részegségnek és tobzódásnak veszedelmes voltáról való dialógus, Száz fabula, Chronica az magyaroknak dolgairól, Ponciánus császár históriája*

Bornemisza Péter, *Énekecske gyermekek rengetésére, Tragoedia magyar nyelven, Ördögi kísértetekről*

Tinódi Lantos Sebestyén, *Cronica*

Pataki Névtelen, *Eurialusnak és Lucretiának szép históriája*

Enyedi György, *Gismunda és Giscardus históriája*

Gergei Albert, *Árgirus históriája*

Balassi Bálint, *Versei*

Rimay János, *Versei*

Káldi György két prédikációja

Hajnal Mátyás, *Szíves könyvecske*

Pázmány Péter, *Kalauz* (1–2. könyv), Kempis-fordítás, prédikációk

Zrínyi Miklós, *Szigeti veszedelem, Mátyás király életéről való elmélkedések, Az török áfium ellen való orvosság*

Gyöngyösi István, *Márssal társolkodó Murányi Vénusz, Porábúl meg-éledett Phoenix,*

Kemény János, *Önéletírása*

Bethlen Miklós, *Élete leírása magától*

Veresmarti Mihály, *Megtérése históriája*

Misztótfalusi Kis Miklós, *Mentsége*

Cserei Mihály, *História*

Apor Péter, *Metamorphosis Transylvaniae*

Bethlen Kata, *Önéletírása*

9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

--

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	IRODALOMTÖRTÉNET tájékozottság, elemzőképesség	Írásbeli vizsga az előadások és szemináriumok anyagából. (A szorosan vett vizsgát szövegfelismerési feladat előzi meg, az elolvasandó primér művek listáját l. a tantárgyleírás végén.)	33,5 %
	HAGIOGRÁFIA tájékozottság, elemzőképesség	Írásbeli vizsga	25%

	FOLKLÓR A terminológia ismerete A kérdéskörök ismerete	írásbeli vizsga	12,5%
10.5 Szeminárium / Labor	IRODALOMTÖRTÉNET tájékozottság, elemzőképesség	Írásbeli vizsga, házipolgozat.	16,5%
	aktív részvétel a csoportmunkában	A vizsgán való részvétel feltétele szemináriumi kiselőadás megtartása és egy önálló írásbeli dolgozat elkészítése és előzetes beadása (a témát előzetesen egyeztetni kell a szemináriumvezetővel).	
	FOLKLÓR Népköltészeti alkotások ismerete	írásbeli vizsga	12,5%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> • Az egyes témák ismerete a konkrét események, személyek, jelenségek felidézésével, apró részletek nélkül • Összefüggések teremtésére való képesség • Irodalomtörténeti problémák érzékelése • A bibliográfiai tételek legalább felének ismerete • Szeminárium esetében: egy kiselőadás vagy vitaindító megtartása, házipolgozat benyújtása, illetve az összes téma alapszintű ismeret, kritikai megközelítése <p>FOLKLÓR</p> <ul style="list-style-type: none"> • a terminológia ismerete, adekvát használata • népköltészeti alkotások ismerete • az előadások és szemináriumok látogatása ajánlott 			

Data
completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

2020.04.09.

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

2020.04.17.